

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksen johdosta laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 19 päivänä toukokuuta 1992 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä mainitun hallituksen esityksen n:o 58.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiasta lausunnon, joka on tämän mietinnön liitteenä.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina erikoistutkija Seppo Hassinen maa- ja metsätalousministeriöstä, budjettineuvos Kare Turtiainen valtiovarainministeriöstä sekä osastonjohtaja Markku Suojanen maa- ja metsätalousministeriöstä.

Hallituksen esitys

Maataloustulolaki sisältää säännökset maatalouden osallistumisesta maataloustuotteiden viennin rahoittamiseen. Maataloustuotteiden markkinoinnin ja tuottajahintatason turvaamiseksi vientitukimäärärahaa on tarkoitus ehdottaa lisättäväksi maataloustulostopimuksen edellyttämällä tavalla. Edellä esitetyn johdosta ja eräistä muista syistä hallitus ehdottaa muutoksia lakiin maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta.

Hallitus ehdottaa, että sianlihan korotettua vientikustannusmaksua koskeva ruhopainoraja nostettaisiin 74 kilosta 76 kiloon. Enintään 76 kiloa painavan sian lihan vientikustannusmaksu korotettaisiin 20 pennistä 50 penniin kilolta. Yli

76 kiloa painavan sian lihan vientikustannusmaksu olisi edelleen 100 penniä kilolta.

Vehnän vientikustannusmaksu ehdotetaan alennettavaksi 50 pennistä 40 penniin kilolta. Rukiin vientikustannusmaksu ehdotetaan alennettavaksi 80 pennistä 70 penniin kilolta sekä ohran ja kauran vientikustannusmaksut 30 pennistä 20 penniin kilolta.

Sianlihan vientikustannusmaksun korotus on saatettu voimaan valtioneuvoston päätöksellä 15 päivästä toukokuuta 1992 lukien. Sianlihan korotettuun vientikustannusmaksuun liittyvä ruhon painorajan muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivästä syyskuuta 1992 lukien. Viljojen vientikustannusmaksujen alennukset ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivästä heinäkuuta 1992 lukien. Laki maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta koskee vuosina 1991 ja 1992 suoritettavia vientikustannusmaksuja, joten edellä tarkoitetut muutokset olisivat voimassa kuluvan vuoden loppuun.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tenhiälä, jäsenet Alaranta, Heikkinen, Hämäläinen, Jokinen, Laaksonen, Lahti-Nuuttila, Louvo,

Luukkainen, Malm, Mäki-Hakola, Ryyänen, Sasi, Savolainen, Turunen, Vihriälä ja Vähäkangas sekä varajäsenet Backman, Lahtinen, Linnainmaa ja Nyby.

Vastalause

Hallituksen esitys liittyy vuonna 1989 säädettyyn viisivuotiseen maataloustulolakiin, joka ei enää vastaa järkevän maatalouspolitiikan tarpeita. Nykyisen ylituotantoon johtavan vientitakuujärjestelmän seurauksena on ollut vain korkeat tavoitehinnat, edelleen tuotantoon sidotun tuen aikaansaama vientituen tarve, tasapainotusmenojen kasvu sekä viime aikoina yhä raskaammaksi viljelijöille käyvät vientimaksut. Koko maataloustulolain järjestelmä kasvattaa vain bruttotuloja, samaan aikaan kun viljelijän nettotulot pienenevät erilaisin lannoite- ja rehuveroihin sekä vientikustannusmaksuihin.

Huolimatta maa- ja metsätalousvaliokunnan EY-selonteon yhteydessä antamasta lausunnosta, jossa todettiin tavoitehintojen laskutarve ja erityisesti rehuviljan hinnan alentamisen välttä-

mättömyys, on kielletty tosiasiat ja seurauksista piittaamatta jatkettu entisellä pohjalla. Erityisesti viljantuotannon puolella tulee ylituotanto jatkumaan huolimatta nykyisenkin viljan varastoinnin tai hoitamattoman vientitarpeen määrästä. Viljelijöiden vientivastuut tulevat pysymään korkeina.

Edellä olevaan ja maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntoon liittyvään eriävään mielipiteeseen viitaten esitämme maataloustulolain pikaista uusimista maa- ja metsätalousvaliokunnan EY-selonteosta antaman lausuman mukaisesti. Tämän toimenpiteen nopeuttamiseksi ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1992

Jouni Backman

Lea Savolainen

Juhani Vähäkangas

Tuulikki Hämäläinen

Mats Nyby

Pentti Lahti-Nuuttila

Timo Laaksonen

Hannele Luukkainen

EDUSKUNNAN
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Helsingissä

22 päivänä toukokuuta 1992

Lausunto n:o 3

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunta on 19 päivänä toukokuuta 1992 lähettänyt hallituksen esityksen n:o 58 laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ja samalla päättänyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava siitä valtiovarainvaliokunnalle lausunto.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina erikoistutkija Esko Juvonen maa- ja metsätalousministeriöstä, budjettineuvos Kare Turtiainen valtiovarainministeriöstä, ylitarkastaja Martti Tolvanen maatilahallituksesta, jaostopäällikkö Ilpo Mattila Maataloustuottajain Keskusliitosta, puheenjohtaja Ola Rosendahl Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista ja Sikatalouskerhojen puheenjohtaja Marja-Liisa Ylitalo.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että sianlihan korotettua vientikustannusmaksua koskeva ruhopainoraja nostettaisiin 74 kilosta 76 kiloon. Enintään 76 kiloa painavan ruhon vientikustannusmaksu korotettaisiin 20 pennistä 50 penniin kilolta. Yli 76 kiloa painavasta ruhosta vientikustannusmaksu olisi edelleen 100 penniä kilolta. Vehnän vientikustannusmaksu ehdote-

taan alennettavaksi 50 pennistä 40 penniin kilolta, rukiin vientikustannusmaksu 80 pennistä 70 penniin kilolta sekä ohran ja kauran vientikustannusmaksut 30 pennistä 20 penniin kilolta. Vientikustannusmaksuilla katetaan maataloustulolain mukaista maatalouden osuutta maataloustuotteiden vientikustannuksista.

Sianlihan vientikustannusmaksun korotus on saatettu voimaan valtioneuvoston päätöksellä 15 päivästä toukokuuta 1992 lukien. Sianlihan korotettuun vientikustannusmaksuun liittyvä ruhon painorajan muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivästä syyskuuta 1992 lukien. Viljojen vientikustannusmaksujen alennukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivästä heinäkuuta 1992 lukien.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä sellaisenaan.

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää kunnioittaen lausuntonaan,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S.-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järvilahti, Kalli, Kohijoki, Koski, Lahikainen, Ollila, Polvinen,

Pulliainen, Rajamäki, Rinne, Saapunki, Saario, Urpilainen ja Westerlund sekä varajäsen Laakonen.

Eriävä mielipide

Nykyisen ylituotantoon johtavan vientitakuu-järjestelmän seurauksena on ollut vain korkeat tavoitehinnat, edelleen tuotantoon sidotun tuen aikaansaama vientituen tarve, tasapainotusmenojen kasvu sekä viime aikoina yhäti raskaammaksi viljelijöille käyvät vientimaksut. Koko maataloustulolain järjestelmä kasvattaa vain bruttotuloja, samaan aikaan kun viljelijän nettotulot pienenevät erilaisin lannoite- ja rehuveroin sekä vientikustannusmaksuin.

Se, että hallitus maataloustuottajien etujärjestön Maataloustuottajain Keskusliiton kanssa päätyi vanhanmalliseen maataloustupoon, oli järkyttävää. Huolimatta maa- ja metsätalousvaliokunnan EY-selonteon yhteydessä antamasta lausunnosta, jossa todettiin tavoitehintojen laskutarve ja erityisesti rehuviljan hinnan alentamisen välttämättömyys, on kielletty tosiasiat ja jatketaan seurauksista piittaamatta entisellä pohjalla. Erityisesti viljantuotannon puolella tulee ylituotanto jatkumaan huolimatta nykyisenkin viljan varastoinnin tai hoitamattoman vientitarpeen määrästä.

Viljelijöiden vientivastuut tulevat pysymään korkeina. Sitä ei auta lainkaan se, että poliittisista — ei niinkään maatalouspoliittisista — syistä hallitus siirtää perintää lähes 300 miljoonalla markalla ensi vuodelle. Tulevan sadon johtaessa jopa 500 miljoonan kilon ylituotantoon tulee mm. sen koko rahoitus jäämään vuoden 1993 budjetissa hoidettavaksi.

Maatalouspolitiikan oikeudenmukaisuus on myös arvioitavissa viljelijöiden ja kotieläintuottajien työmäärän ja maataloustulon tarkastelun kautta. MTK-lainen maatalouspolitiikka, jota hallitus tukee, lähtee etelän tuottajien — jopa harrasteviljelijäin — eduista. Nyt olisi tullut panostaa maidon- ja kotieläintuotannon kehittämiseen vapauttamalla siihen rehuviljan vaatimia miljardeja. Tätä olisi korostanut nimenomaan

alue- ja sosiaalipoliittinen näkökulma, koska nimenomaan kotieläin- ja maidontuotannon kiintiöiden mahdollisimman nopea purku ja tilojen kehittämisen turvaaminen on meidän sopeutumismme peruslähtökohtia.

Maidontuotannon ohella järjestelmä on kohutun muun muassa sianlihan tuottajille, joiden tuotanto ei tarvitsisi tänä päivänä mitään maatalousbyrokratian kahleita tai vientimaksuja tilanteessa, jossa ala olisi valmis normaaliin yritystoimintaan, kun vain tuotantokustannukset, muun muassa rehun hinta, saataisiin alas.

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarvion vientitukivaraukset kuin myöskään maatalouden oma rahoitusosuus eivät tule riittämään kuin kepulikonsteilla siirtelemällä perimää ja vientivastuuta tulevalle budjettivuodelle. Tilanteen hallitsemattomuutta ei myöskään voi peitellä vientikustannusmaksuilla tai maataloustuottajien sisäisellä laskun maksattamisella väärillä tuottajaryhmillä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnassa sosialidemokraatit olisivat halunneet asian laajempaa, rakenteellista arviointia. Tähän valiokunnan enemmistö ei poikkeuksellisesti suostunut ja yhden asiantuntijakuulemisen jälkeen äänin 9—3 maa- ja metsätalousvaliokunnan enemmistö hylkäsi sosialidemokraattien esityksen kuulla asiassa neuvottelevaa virkamiestä Antero Tuomista maa- ja metsätalousministeriöstä sekä johtaja Jouko Sireniä maatilahallituksesta. Hallituksen esitys on vihoviimeisin karhunpalvelus maaseudun asialle.

Esitämme maataloustulolain pikaista uudistamista maa- ja metsätalousvaliokunnan EY-selonteosta antaman lausuman mukaisesti. Tämän toimenpiteen nopeuttamiseksi esitämme,

että hallituksen esitys hylättäisiin.

Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 1992

Kari Rajamäki
Ulpu Iivari
Heikki Rinne

Erja Lahikainen
Kari Urpilainen
Osmo Polvinen